

La boxa, en Clint i jo (i II)

Sebastià Sansó Vanrell

Parlam d'un subgènere dins un gènere. És igual de quin tractem; combina amb quasi tots: comèdia, melodrama, cinema negre... perquè "simplement" és metafòric. L'analogia d'un conflicte que tendeix a empitjorar, a mesura que el quadrilàter s'il·lumina i les ombres dels boxadors deixen veure la realitat.

També es podria dir que és un accessori, una passa enrere, per agafar la justa perspectiva que diferencia el capitalisme del proletariat, el bé del mal, en mirall de la lluita de classes.

Tres pel·lícules voldria posar sobre la tarima quadrada. Dues històries europees i una americana. Les tres en blanc i negre i amb coordenades èticsocials, que legitimen els cops. Si vos va bé, dividirem la cosa en dos grups: l'Europa de *Rocco y sus hermanos* (*Rocco e i suoi fratelli*, 1960) i *El hombre tranquilo* (*The quiet man*, 1952). I l'Amèrica d'*En cuerpo y alma* (*Body and soul*, 1947).

Pel que fa a la primera, Rosalia i els seus quatre fills, abandonen el Sol de Lucania amb destinació Milà, on el nord pot oferir-los majors oportunitats de vida i treball. Rocco, un d'aquests al·lots, rebrà la confiança de Vincenzo, el germà gran de la mare, un picapedrer humil, amant de les quatre cordes.

Luchino Visconti (coneixedor i de fet pertanyent a la noblesa italiana) separa i per tant anul·la, l'intent unitari promogut des del govern, d'una Itàlia en comú a finals dels anys cinquanta. Nord i sud es miraven fins i tot amb odi; i un napolità o un sicilià, no deixaven de ser emigrats quasi de segona a terres llombardes. Rocco (Alain Delon), el més innocent dels germans és qui, irònicament, s'involucra al món de la boxa, vist com a descarregador dels pesos morals dins una societat industrial poc amable per la voluntat renovadora d'un jove marginal i marginat.

Deixant de banda els altres motors de la història, com són les relacions entre la mare, Simone (el germà gran), Rocco mateix i l'espurna que encén el personatge de Nadia, la resta és dialèctica i boxa. La desorientació i la falta de perspectives marquen l'eix direccional. ¿És la boxa un factor redemptor o, més bé, és la canalització de l'agressivitat un símbol de covardia? És la catarsi, la crisi entesa com a canvi, la que llança les dues cares d'una mateixa moneda, de dos germans atrapats i ferits en l'orgull perdut.

Ja tenim que la lluita i els problemes van lligats. Rocco triomfa mentre, paral·lelament, la seva vida es va trencant.

I John Wayne veurà com la seva victòria al ring americà, va fermada al sospir del seu contrincant i amb l'inici de la tor-

nada a casa. Vist per a molts com el símil del western europeu de John Ford, *The Quiet Man*, canalitza la il·lusió i les motivacions que els combats ajuden a entendre, la vertadera reflexió sobre la pertinença a un lloc, a través d'un fet desgraciat, que en cap cas deixa de ser noble.

Sean Thornton torna a Innisfree, a l'Irlanda on va néixer per acabar d'arrelar-hi definitivament. Allà hi coneix Mary Kate Danaher, una jove intrigant de la qual s'enamora. Però el germà d'aquesta, intentarà posar-s'hi pel mig i capgirar els plans.

Ford, reclama l'esport com a precursor de la nostàlgia. Va enllaçant imatges i diàlegs a cops, ara als ronyons, ara a les celles, un martelleig repetitiu que acaba als ventricles del cor. El vell boxador ha de caure, com l'espectador mateix, sota el focus de la realitat vivencial. Wayne paga el rebut pel seu acte i Ford redescobreix que no hi ha res més trist que quedar-se aturat esperant ser un *sparring* de províncies.

Esport i bufetades regien part de la societat americana dels anys vint i trenta, quan els somnis eren tan volàtils com el fum dels cigarrets i els capells ocultaven les closques llaurades de males intencions.

El cinema negre també té espai pels al·lots legítims, per les bones persones influenciables. I els boxadors ho solien (ho solen) ser. Aquesta és l'arrencada de *Cuer-*

El hombre tranquilo.

És sorprenent l'esperit i voluntat autocrítica que el cinema negre va ser capaç d'exercir sobre la societat americana, un risc (molts dels involucrats en aquest projecte, per exemple, foren altament vigilats pel Comitè d'Activitats Antiamericanes), que va permetre prendre consciència del món a l'extraradi

Cuerpo y alma.

Rocco y sus hermanos.

po y *Alma*, amb el guió del perseguit Abraham Polonsky i dirigida per Robert Rossen. Retrat per a l'observació i la denúncia, amb tota legitimitat ètica. El món és ple d'interessos sòrdids i màfies amagades, darrera les belles cròniques que els diaris firmen com a vetllades maculades i gent de codis sense malmenar. I entremig John Garfield (Charlie Davis), l'heroi prefabricat (segona pel·lícula de l'actor com a boxador, després de *They made me a criminal*, 1939, el títol ho diu tot).

És sorprenent l'esperit i voluntat autocrítica que el cinema negre va ser capaç d'exercir sobre la societat americana, un risc (molts dels involucrats en aquest projecte, per exemple, foren altament vigilats pel Comitè d'Activitats Antiamericanes), que va permetre prendre consciència del món a l'extraradi. Polonsky escriu un guió equilibrat i naturalista. En aquest sentit, el Rocco de Visconti s'acosta a Davis, en l'amor propi d'un home, que posa en venda la seva pròpia dignitat

Són negocis muntats sobre les carències socials dels altres. Els personatges queden ben definits i traçats en funció del lloc del microcosmos que els hagi tocat administrar, i del qual en queden adscrits i sense sortida alegre.

O sí, perquè al final (sembla que impositat per l'estudi), els valors poden amb la corrupció; dignitat per damunt companyies de baix preu. Però en cap cas és insultant.

El ritme que va agafant la pel·lícula es correspon al creixement intern d'un combat pel títol. No hi ha fre en l'acció. Els músculs poden reblanir-se i fallar alguns cops, però no deixa de ser part de l'èpica, i el públic ho agraeix aquí i allà, ara i abans. Per això no arriba a la propaganda. La sinceritat acaba per netejar cada pla, cada seqüència.

Al cap i a la fi, Charlie Davis és un home i no un titella, símil sociològic d'un poble en metamorfosi, com era (i encara és) el nord-americà.

Quan es perd l'esperança, toca rompre amb els convencionalismes i mirar cap una nova via, com de fet fa Polonsky, com de fet passa a la lluita.

Peg Born (Lili Palmer), serà el contrapunt, que dins l'amor, orienti Davis-Garfield. Shorty Polonsky (Joseph Pevney) serà quasi el seu *alter ego*.

El resultat és el que menys importa. És l'esport en la seva finalitat primera. 🎬